

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПРАКТИЧНИЙ КУРС
ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(АНГЛІЙСЬКА МОВА)”

(для бакалаврів
філологічних спеціальностей)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, завідувачем кафедри теорії та практики перекладу *Л. В. Сакун*

Затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу (протокол № 7 від 12.05.03)

Перезатверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу (протокол № 1 від 30.08.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сакун Л. В. Навчальна програма дисципліни “Практичний курс першої іноземної мови (англійська мова)” (для бакалаврів філологічних спеціальностей). — К.: МАУП, 2005. — 30 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Практичний курс першої іноземної мови (англійська мова)”, плани практичних занять, зміст навчання видів мовленнєвої діяльності, вимоги до самостійної роботи і бакалаврських іспитів студентів, поточний і підсумковий контроль, питання для самоконтролю студентів, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних політичних, економічних і соціальних умовах до першочергових завдань освіти належить формування молодого покоління, якому жити і творити у XXI столітті, здатного усвідомити, засвоїти і застосовувати найсучасніші науково-технічні досягнення наукової думки.

На етапі формування незалежної європейської держави, яка повинна посісти гідне місце серед високорозвинених країн Європи і світу, першочергового значення набуває якісна підготовка спеціалістів із знанням англійської мови, оскільки такі знання є нагальною потребою в сучасних умовах високорозвинених наукових технологій в усіх аспектах розвитку цивілізованого суспільства.

Основна мета оволодіння англійською мовою полягає в досягненні мовної комунікації, тобто здобутті нової корисної інформації як в усному мовленні, так і при читанні й аналізі спеціальної літератури. Основне прагнення сучасних практиків викладання англійської мови — зробити цей процес інтенсивним і результативним.

Ідея інтенсивного навчання дедалі більшою мірою захоплює думки педагогічної спільноти, прокладаючи шлях у практику навчання, приносить студентам радість пізнання, спілкування і творчості. Інтенсивна методика відкриває нові перспективи в навчанні англійської мови. Її повсюдне введення — питання часу. За цим майбутнє.

На основі нагромадженого досвіду передові педагогічні кадри пропонують раціональне структурування курсу інтенсивного навчання залежно від умов і завдань, що стоять перед кожним рівнем навчання, розкривають основні ідеї і послідовну картину методичних прийомів і вправ, організованих у систему інтенсивних практичних занять різних типів.

Інтенсивне навчання передбачає застосування своєрідних прийомів, зокрема це групові форми навчання, рольові ігри, театралізовані етюди, ритмічні, пластичні та інші компоненти занять, які водночас є психостимулюючими факторами навчання.

Стратегія і зміст навчання

Сучасне навчання англійської мови становить цілісний процес, систему, що складається з низки підсистем, кожна з яких виконує певну функцію.

Основою цієї системи повинні бути два документи: програма з англійської мови і методичні вказівки для роботи з підручником.

Кожний етап навчання має певну специфіку, що виявляється в лінгвістичному і психологічному планах. У першому матеріал змінюється за структурою, складністю, змістом. Другий передбачає розвиток

інтелектуальних компонентів діяльності, удосконалення процесів і операцій мислення, формування професійних інтересів.

Узагальнений досвід викладання англійської мови підтверджує, що важливе значення має узгодженість усіх компонентів цілісної системи організації навчального процесу. Особливі вимоги висуваються до допоміжних засобів навчання. Усі допоміжні засоби для сучасного вивчення англійської мови тільки тоді можуть стати раціональними, коли будуть вибудовані на науково відібраному матеріалі, що становить фонетичний, граматичний, лексичний і словотворчий мінімум.

Будуючи навчальний процес на раціональній основі, необхідно зважати на те, що кожний студент — це неповторна індивідуальність, особливості якої обов'язково потрібно враховувати. Відповідно основне завдання полягає в тому, щоб з урахуванням психологічних особливостей певних груп студентів вибудувати навчання, яке було б адекватним, найсприятливішим, пристосованим саме до цієї групи студентів, що дало б у кінцевому підсумку відчутний приріст навчального продукту.

Методологічне обґрунтування методики інтенсивного навчання як сучасного етапу розвитку методики викладання іноземних мов впливає з глибокого і всебічного діалектико-матеріалістичного аналізу закономірностей навчально-виховного процесу його джерел, сучасного стану і перспектив подальшого розвитку згідно із соціально-політичним та ідеологічним замовленням суспільства, потреб його економічного, науково-технічного та соціокультурного прогресу з урахуванням цілісної методологічної концепції мови як практичного, справжнього усвідомлення, найважливішого засобу спілкування людей, засобу вираження їхніх думок і почуттів.

Методологічна система, що спрямована на використання теоретичних даних в інтересах практики навчання і виховання студентів, є результатом гармонійної інтеграції в ній низки складових, які в кінцевому підсумку визначають її характер, життєздатність і дієздатність щодо можливостей реалізації вимог навчального процесу.

Основна мета викладання курсу — швидкими темпами домогтися глибоких знань англійської мови. А для цього необхідно знайти найефективніші засоби оволодіння нею.

Швидкий розвиток суспільства потребує інтенсивних методів навчання. Більшість підручників і посібників з англійської мови побудовані з урахуванням методики інтенсиву. Проте насамперед удосконалюються традиційні методи навчання. Багато уваги приділяється якості розробки спеціальних підручників і методичних посібників. Вони побу-

довані так, щоб бути максимально доступними як для студента, так і для викладача. Для кожного рівня навчання готується відповідний блок підручників, дидактичних і методичних матеріалів. Після кожного рівня здійснюється перевірка засвоєння знань студентів, як правило, у вигляді тестів, що охоплюють переважно лексико-граматичний матеріал.

Методика інтенсивного навчання передбачає кілька основних принципів, згідно з якими будується навчальний процес. Насамперед це такі принципи: відбору навчального матеріалу; оволодіння пасивною граматику; навчання читання; створення підручників; використання аудіо-, відеотехнічних засобів у навчанні іноземній мові та ін.

Навчальний процес з позицій сучасної методики вирізняють п'ять найважливіших компонентів:

- мовна результативність;
- комплексний характер навчання іноземній мові;
- висока щільність використання допоміжних засобів;
- інтенсифікація мовної діяльності студентів при навчанні усному мовленню та читанню літератури;
- створення штучного іншомовного середовища.

Важливе значення для вивчення англійської мови має принцип наочності. На сучасному етапі — це використання найсучасніших аудіо-та відеотехнічних засобів, які якнайкраще допомагають засвоїти пропонувані матеріал. Особливо важливий цей принцип на початкових етапах навчання.

Таке навчання, як правило, відбувається в лінгафонних лабораторіях, забезпечених найсучаснішим обладнанням.

На подальших етапах, коли засвоєно значний обсяг лексичного і граматичного матеріалу, навчання здійснюється за принципом занурення у відповідне мовне середовище. Спілкування відбувається виключно англійською мовою. Усі незрозумілі слова демонструються предметами наочно.

Зміст навчального матеріалу цілком присвячений певному тематичному блоку. Тема розглядається у сукупності: від найпростіших понять з послідовним лексичним наповненням до максимального рівня складності й обсягу. Важливим моментом у навчанні є принцип доступності й доцільності матеріалу, що подається.

Інтенсивне навчання припускає самостійність і творчу активність студента у поєднанні з цілеспрямованістю та працездатністю, а також систематичність і послідовність подання матеріалу, що вивчається, з урахуванням індивідуальних особливостей студента.

На всіх етапах вивчення англійської мови використовується метод групового навчання, ефективність якого доведена багаторічною практикою. Цей метод дає змогу швидко і якісно засвоїти знання і одразу ж навчитися використовувати їх на практиці.

У процесі навчання іноземній мові прищеплюються вміння і навички роботи з підручником, словником, текстом. На вищому рівні навчання за допомогою аналізу і синтезу відбувається поглиблене вивчення англійської мови. Це насамперед стосується професійних аспектів навчання ділового, економічного та іншим різновидам англійської мови. На цьому етапі аналізуються тексти, виконується порівняльний аналіз лексико-граматичного матеріалу, а також здійснюється індивідуальне навчання (коли викладач грає роль консультанта), вимагається періодичне повторення для того, щоб знання великої кількості розрізнених явищ вклались у певну систему. Циклічна презентація матеріалу — це методична організація лексичного матеріалу навколо тематичних блоків.

Концентрація забезпечує постійне повернення до одного й того самого матеріалу, робить його використання частотним, без чого засвоєння іноземних мов неможливе, а циклічність побудови кожного блоку навчального матеріалу полегшує виконання вправ.

Доречно ще раз наголосити, що навчання повинно бути інтенсивним, результативним, цікавим, приносити радість.

Науковою основою навчання англійської мови за запропонованою програмою є методична концепція переходу з рідної мови на іноземну у процесі навчального спілкування. Такий підхід відбиває закономірний взаємозв'язок двох мовних систем, що функціонують як засоби спілкування.

Ця програма має нові риси, які дають змогу студентам вивчати англійську мову з великим інтересом і мотивацією. Пропонована програма поєднує найкращі традиційні методи із сучасними підходами до навчання англійській мові та допомагає студентам спілкуватися нею швидко і правильно.

Нові риси програми:

- нові універсальні теми, що базуються на багатьох джерелах і відповідають тематиці того, що вивчається в Англії;
- глибоке вивчення граматики; вивчення граматики в повному обсязі;
- усі чотири вміння — читання, письмо, аудіювання, розмовна мова — розвиваються системно;

- використовуються інтенсивні методи вивчення англійської мови, що пронизує весь матеріал, на основі якого побудована програма;
- чітко виражений акцент на лексичному матеріалі, що активно використовується в новому контексті;
- багато уваги приділяється повсякденній англійській мові, що є основою комунікативного спілкування в сучасному суспільстві;
- ефективна тренувальна база, інтенсивне навчання, великий інтелектуальний потенціал матеріалу, на основі якого побудовано програму.

Програма розрахована як на студентів, які вивчали англійську мову раніше, так і на тих, хто не вивчав її взагалі. Програма передбачає комплексне навчання англійської мови: в усіх аспектах мова вивчається паралельно з розвитком мовленнєвих умінь і навичок у процесі спілкування.

Практичний курс навчання англійської мови має такий характер, що фонетичний, лексичний і граматичний рівні англійської мови висвітлюються й викладаються в нерозривному зв'язку. На всіх етапах навчання англійської мови багато уваги приділяється оволодінню студентами методикою самоосвіти.

Мета навчання — забезпечити практичне володіння англійською мовою як засобом усного і письмового спілкування у професійній діяльності.

У процесі досягнення цієї мети реалізуються виховні та освітні завдання, які є складовою загальноосвітньої програми.

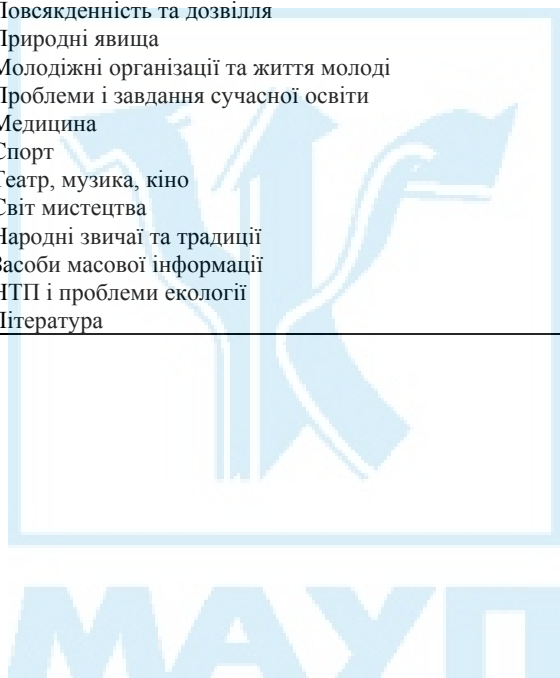
Основні завдання навчання:

- удосконалити вміння та навички письма англійською мовою;
- розвинути комунікативне спілкування англійською мовою за темами повсякденного спілкування;
- навчити сприймати мову на слух;
- удосконалити вміння і навички спілкування англійською мовою на різноманітні професійні теми;
- розвинути вміння і навички читання спеціальної літератури англійською мовою.

Мета і завдання навчання досягаються впродовж повного курсу вивчення англійської мови.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ПРАКТИЧНИЙ КУРС
ПЕРШОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКА МОВА)”

№ пор.	Назва теми
1	Мовний етикет
2	Сімейні відносини
3	Батьківський дім
4	Повсякденність та дозвілля
5	Природні явища
6	Молодіжні організації та життя молоді
7	Проблеми і завдання сучасної освіти
8	Медицина
9	Спорт
10	Театр, музика, кіно
11	Світ мистецтва
12	Народні звичаї та традиції
13	Засоби масової інформації
14	НТП і проблеми екології
15	Література

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ пор.	Тема заняття	Кількість годин	План заняття	Вид контролю самостійної роботи	Літературні джерела	
					основні	додакові
1	2	3	4	5	6	7
1	Мовний етикет	46	Лексичні вправи: "SPOKEN ENGLISH" Spelling rules. The Present Indefinite	Тести	12	
2	Сімейні відносини					
	Сім'я, рідні, друзі	8	The Verb: Finite / Non-Finite Forms (Verbals) Questions Words. The Verb 'to be', 'to have'. Personal and Possessive Pronouns	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Сімейні відносини. Сімейні обов'язки	8	Конструкція: There is... There are... Parts of Speech. Kinds of Nouns. Number. Case	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
	Сімейний бюджет	8	Kinds of adjectives. The verb 'to do'. Position of Adjectives. Gender	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Життя типової сім'ї в Англії, США	4	The Present Indefinite Tense. The Present Continuous Tense. Degrees of Comparison of Adjectives.	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Зовнішність/ характер	8	Possessive Pronouns. Mood. Auxiliary verbs. The Possessive Case. Irregular Verbs. The Present Tenses	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10

1	2	3	4	5	6	7
	Захоплення	6	The Present Perfect Tense. Voice. The Past Indefinite Tense. The Past Continuous Tense	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Професія	8	The Proper and The Common Nouns. Forms and use of Possessive Case. The verb 'to make'. Model Verbs	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
		50				
3	Батьківський дім					
	Проблеми житла в Україні	20	The Future Tense. Person and Number: Singular and Plural	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Проблеми житла в Англії	20	Constructions with Comparisons. The Future Indefinite Tense. The Future Continuous Tense. Classes of Verbs: Regular and Irregular, Notional, Auxiliary, Link	Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
		40				
4	Повсякденність і дозвілля					
	Повсякденне життя	10	Weights and Measures. Order of adjectives of quality. Transitive and Intransitive Verbs	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Дозвілля і відпочинок	10	Defective Verbs. Model Verbs. Ordinary Verbs. Reflexive Pronouns. Possessive Pronouns. Mood	Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10

1	2	3	4	5	6	7
	Канікули і відпустки	10	Numerals and Dates. Counted, Uncounted, Abstract, Material Nouns Cardinal and Ordinal numbers	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
	Покупки	10	Active. The Present Perfect Tense. The Present Perfect Continuous. The Reflexive, Reciprocal, Indefinite, relative, Demonstrative Pronouns	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
	Мода	10	Fractional Numerals. Determinatives. The Past Perfect and Past Perfect Continuous Tenses	Лексико-граматичні вправи Звіт	1; 2; 4; 6; 9	10
		50				
5	Природні явища					
	Час і календар	10	Constructions with comparisons. <i>than/as</i> + pronoun + auxiliary <i>than</i> + adjective <i>many</i> and <i>much</i> , a few and a little, few, little. Subject and Object	Тести		
	Пори року. Погода	10		Лексико-граматичні вправи	1; 2; 4; 6; 9	10
	Кліматичні зони	10		Тести/Звіт		
		30				
6	Молодіжні організації та життя молоді	32	Various Future Forms. The Article: The Classifying and The Individualizing Article	Лексичні вправи Звіт	3; 5; 7; 11	10
7	Проблеми і завдання сучасної освіти					
	Моє навчання	10	Adverbs, kind of adverbs. Form and use of adverbs. The Positive and Negative Imperative Forms	Лексичні вправи	3; 5; 7; 9	10
	Роль англійської мови в нашому житті	10	Adverbs: all, each, every, everyone. Both, neither, either	Лексико-граматичні вправи	3; 5; 7; 9	10

1	2	3	4	5	6	7
	Історичні аспекти формування англійської мови	10	Adverbs: some, any, no, none someone, anyone, no one another, other etc., with one, some	Лексико-граматичні вправи Звіт	3; 5; 7; 9	10
	Система освіти в Україні	10	Questions tags. Adverbs and Adjectives with the same form	Звіт	3; 5; 7; 9	10
	Система освіти у Великій Британії	20	Constructions with Comparisons. Adverbs of manner, place, time, degree. Adverbs: frequency, fairly, rather, quite, hardly, scarcely, barely	Тести/ Звіт		
	Система освіти у США	10			3; 5; 7; 9	10
		70				
8	Медицина	44	Uncountable nouns. Negative Interrogative Sentences	Тести/ Звіт	3; 5; 7; 9	10
9	Спорт	100	Future in the Past. Prepositions Conjunctions. Interjections	Звіт/ Тести	3; 5; 7; 9	10
		144				
10	Театр, музика, кіно					
	Театр: минуле, сьогодні, майбутнє	22	The Passive Voice. The Infinitive: Indefinite Infinitive Active. Continuous Infinitive Active. Perfect Infinitive Active. Active and Passive Equivalents	Лексико-граматичні вправи/ Звіт	3; 5; 7; 9	10
	Музика в нашому житті	24	Infinitive Constructions after Verbs in Passive. Exclamatory and Declarative Sentences	Лексико-граматичні вправи/ Звіт	3; 5; 7; 9	10

1	2	3	4	5	6	7
	100 років світовому кінематографу	26	Sequence of Tenses. Word Order. Direct and Indirect Speech. Negative Sentences. Objective with The Infinitive. Nominative with The Infinitive	Звіт	3; 5; 7; 9	10
		72				
11	Світ мистецтва					
	Живопис, архітектура	48	The Present Subjunctive. The Past Subjunctive. The Past perfect Subjunctive. Modal Verbs: can, could, ought	Лексико-граматичні вправи	3; 5; 7; 9	
	Народні ремесла	30	The Gerund: Active and Passive Modal Verbs: may, might, need	Лексико-граматичні вправи	3; 5; 7; 9	
	Музеї світу	30	The Specials: short answers. Distinctive, General Questions. Modal Verbs: shall, will, must	Звіт	3; 5; 7; 9	
		108				
12	Народні звичаї та традиції					
	Історичні традиції	16	The Perfect Participle: Active and Passive. Simple-Complex Sentences. Direct-Indirect Object. Prepositional-Formal Object	Лексико-граматичні вправи	3; 5; 7; 9	

1	2	3	4	5	6	7
	Християнські свята	20	The Prepositions used with The Adjectives and Participles. The Verbs and Prepositions. Simple Predicate. Compound Predicate. Sentences with Homogeneous Parts. Direct Address. Parenthetical Words	Лексико-граматичні вправи Тести	3; 5; 7; 9	
	Традиції та звичаї народів світу	20	The Standard English. Compound Sentences. Clauses: Subject, Predicative, Object, Attribute, Adverbial. Independent Elements in the Sentence	Звіт	3; 5; 7; 9	
		56				
13	Засоби масової інформації					
	Преса	40	The Adverbials Clauses: of Time, Place, Cause, Purpose	Лексико-граматичні вправи	7; 9	
	Радіо	20	Punctuation Marks: The Comma. The Semicolon. The Colon. The Full Stop	Лексико-граматичні вправи	7; 9	
	Телебачення	20	Complex Subject. Complex Predicative. Complex Direct Object	Лексико-граматичні вправи	7; 9	
		80				
14	НТП і проблеми екології					
	Історичний розвиток	44	Proverbs and sayings. English Idioms	Лексико-граматичні вправи	7; 9	

1	2	3	4	5	6	7
	Новітні винаходи	30	Complex Prepositional Object. Complex Attribute. Adverbial Modifier	Лексико-граматичні вправи	7; 9	
	Охорона навколишнього середовища	40	Exclamatory Mark. Interrogative Mark	Лексико-граматичні вправи	7; 9	
	Космічні дослідження	30	The Adverbials Clauses: of Manner, Result, Condition	Тести/ Звіт	7; 9	
		144				
15	Література	80	Revision	Лексико-граматичні вправи Тести/ Звіт	7; 9	
	Всього годин	970				

СТРУКТУРА КУРСУ

Повний професійно-орієнтований курс вивчення англійської мови структурно складається з трьох етапів:

- початковий (I семестр);
- базовий (II–V семестри);
- спеціалізований (VI–X семестр).

ЗМІСТ НАВЧАННЯ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПЕРШИЙ ЕТАП — ПОЧАТКОВИЙ (I СЕМЕСТР)

Основні завдання

1. Скоригувати знання, вміння та навички, одержані на попередніх етапах навчання (у середній школі, на курсах тощо) на розширеному лексико-граматичному матеріалі.
2. Удосконалити знання, вміння та навички.

ФОНЕТИКА

На початковому етапі навчання багато уваги приділяється тому, щоб учні (студенти) оволоділи насамперед артикуляційною базою англійської мови. У цьому зв'язку першочергового значення набуває двадцятигодинний вступний курс фонетики.

Мета курсу — навчити студентів правильної вимови звуків і звукосполучень, ознайомити їх з основними інтонаційними структурами мови. На першому етапі викладається теоретична основа фонетичного курсу і виконуються практичні вправи з метою закріплення здобутих знань.

При вивченні вступного теоретичного курсу і на практичних заняттях з фонетики студенти дізнаються про систему голосних і приголосних звуків англійської мови, закономірності їх мовної реалізації, особливості вимови та акцентно-ритмічної мелодійної організації мовленнєвого потоку фрази.

Студент на практиці опановує такий матеріал:

- артикуляційну базу англійської мови;
- асиміляційні зміни звуків;
- словесний і фразовий наголоси й ритм мовлення;
- мелодіку основних комунікативних типів вислову;
- смисловий зміст і мелодичне оформлення синтагм;
- інтонацію найпоширеніших синтаксичних структур;
- типи читання;
- наголос (словесний, фразовий, логічний);
- поняття про смислову групу;
- повні й редуковані форми службових слів.

ЧИТАННЯ

Основне завдання початкового етапу читання — сформувати певний рівень базових умінь і навичок, необхідних для правильного швидкочитання.

Спочатку на розширеному лексико-граматичному матеріалі коригуються знання, уміння і навички читання, здобуті раніше, а потім ці навички вдосконалюються з метою оволодіння на вищому рівні різними видами читання. На цьому етапі студенти використовують тематичні тексти, насичені різноманітним лексичним матеріалом і таким, що поступово ускладнюється.

Для розвитку вмінь і навичок читання вголос студент повинен оволодіти (на рівні автоматизму) умінням так відтворювати звуки англійської мови, щоб слухачу була забезпечена можливість розуміння тексту, який читається.

Студент має опанувати техніку синтагматичного поділу висловлювання, вимови фрази з відповідною інтонацією. Мета практичного оволодіння технікою читання вголос вважається досягнутою, якщо у процесі спілкування слухач отримує відповідну інформацію.

Тексти для читання мають добиратись або створюватись на основі принципу їх доступності для студентів, викликати у них інтерес і поступово ускладнюватися. До того ж тексти повинні бути зручні для переказу і основою для бесід.

Домашнє читання: 150000 друкованих знаків за I семестр.

Аудіювання

Необхідно привчати студентів розуміти усне повідомлення чи незнайомий текст, який читається вголос, і відповідати на поставлені запитання. Системі запитань-відповідей слід приділяти особливу увагу, оскільки саме вона є найефективнішим засобом розвитку у студентів навичок усного мовлення.

Вимоги до вміння та техніки читання

Студент повинен вміти швидко читати і розуміти зміст прочитаного:

- цілком розуміти текст обсягом 500 друкованих знаків, прочитаний за одну академічну годину;
- загалом розуміти текст обсягом 1000 друкованих знаків, прочитаний за одну академічну годину.

ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

Насамперед слід скоригувати граматичні знання, вміння і навички, здобуті раніше. До вивчення граматичного матеріалу слід підходити диференційовано: граматичні явища, що мають аналоги в рідній мові, засвоюють за допомогою порівняння відповідних прикладів, нескладні подібні явища — за допомогою додаткових пояснень, а явища, що відсутні в рідній мові, — за допомогою спеціальних правил-інструкцій і узагальнень.

Особлива увага приділяється вивченню граматики.

ГРАМАТИКА

Іменники: види і функції іменників

Граматичні категорії іменників: рід (жіночий, середній, чоловічий), число, відмінок, загальні та власні іменники, множина іменників; іменники, що мають тільки одну, загальний і присвійний відмінки, форми та способи використання іменників у присвійному відмінку, незлічувані іменники, складені іменники.

Артиклі: неозначений, означений, основні випадки вживання.

Прикметники: види прикметників, місце прикметників у реченні, якісні прикметники, ступені порівняння прикметників; вживання прикметника в реченні; конструкції зі ступенями порівняння прикметників, прикметники *little, few, much, many, other, another*; субстантивація прикметників, питальні прикметники (*who, whom, what, where, which* etc.).

Займенники: дві групи займенників (*pronomina substantiva* і *pronomina adjectiva*); типи займенників (особові, присвійні, вказівні, зворотні, питальні, неозначені, означені, заперечні, уточнюючі), місце в реченні займенників, які є додатком, використання *it* у реченні.

Числівники: порядкові (способи утворення), кількісні; місце числівника в реченні; дати, одиниці ваги та довжини.

Прислівники: види прислівників, утворення прислівників за допомогою додавання суфікса *-ly*, прислівники та прикметники, що збігаються за формою, вищий та найвищий ступені порівняння прислівників, конструкції з вищим ступенем порівняння прислівників, субстантивація прислівників, прислівники способу дії, місця, часу, найвживаніші прислівники, місце прислівників у реченні, модифікація речень за допомогою прислівників, прислівники *all, each, every, both, neither, either, some, any, no, none* та їх місце в реченні.

Прийменники: групи прийменників; прийменники місця, напрямку, часу, абстрактних відносин, вживання прийменників з прикметниками та дієприкметниками, комбінації дієслово + прийменник, прийменник + герундій, прийменники та прислівники.

Словотворення: продуктивні суфікси і префікси.

Дієслово: класифікація дієслів; основні форми дієслова; неправильні дієслова і їх зміна залежно від часових форм; допоміжні дієслова.

Значення та вживання дієслів *may, can, be able, oughto, should, must, have to, need, will, should, dare, used*; вживання допоміжних дієслів у коротких відповідях.

Дієслова-зв'язки і їх вживання. Наказовий спосіб, стверджувальна та заперечна форми; особові форми дієслова; неозначена форма дієслова.

Основні форми дієслова в реченні:

- теперішній неозначений (простий) час групи *Indefinite*;
- минулий час групи *Indefinite*;
- майбутній неозначений час групи *Indefinite*;
- теперішній, минулий і майбутній подовжений час групи *Continious*;
- теперішній перфектний час групи *Perfect*;
- минулий час групи *Perfect*;
- майбутній час групи *Perfect*;
- теперішній час групи *Perfect Continious*;
- минулий час групи *Perfect Continious*;
- майбутній час групи *Perfect Continious*;
- пасивний стан *Passive Voice*;
- узгодження часів *Sequence of Tenses* (узгодження часів у підрядних реченнях);
- пряма і непряма мова *Direct and Indirect Speech*.

Умовний спосіб дієслова:

- *The Present Continious Tense*;
- *The Perfect Continious Tense*;
- **інфінітив** (форма і вживання, інфінітив як присудок, фрази з вживанням інфінітиву, інфінітив групи *Continious*, перфектний інфінітив, перфектний інфінітив групи *Continious*);
- **герундій** (утворення і властивості; функції герундія в реченні; перфектна форма герундія; пасивний герундій).

Дієприкметник: утворення та вживання дієприкметників; Present Participle; Perfect Participle.

Сполучники: узгодження сполучників (*besides, so, still, yet*); підрядні сполучники (*though, although, in spite of, despite*).

Правила орфографії.

Фразеологізми, приказки, прислів'я.

СИНТАКСИС

Просте речення; речення поширені та непоширені

Головні члени речення:

- підмет;
- присудок (простий, складений, дієслівний, іменний).

Другорядні члени речення:

- означення (просте, поширене);
- додаток (прямий, непрямий, прийменниковий);
- обставина (часу, місця, способу дії, мети, причини та ін.).

Місце додатку, обставини й означення в реченні.

Порядок слів у розповідному реченні (стверджувальному, заперечному).

Порядок слів у наказовому реченні.

Питальні речення: загальні, спеціальні, альтернативні, розділові; порядок слів у зазначених типах речень.

Пряма і непряма мова (порядок слів у непрямій мові; необхідність зміни часів; минулі часи; нереальні минулі часи; займенники і прикметники вираження часу та місця; інфінітив та герундій; утворення питальних речень; непряма мова: змішані типи).

Накази, прохання, запрошення, поради, пропозиції в непрямій мові.

Синтаксис складного речення:

- складносурядне;
- складнопідрядне;
- типи підрядних речень; структура простого і складного речення.

Дієприкметниковий зворот.

Інфінітивні конструкції в реченні.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

Навчання мовних вмінь реалізується на основі сформованих граматичних навичок. Розвиток і вдосконалення вмінь говоріння виявляються при розв'язанні комунікативних завдань, пов'язаних з обговоренням актуальних питань повсякденного життя. Лексичний матеріал засвоюється старанним вивченням етапів, діалогів, вправ, пов'язаних однією темою. На початковому етапі необхідно вивчити такі тематичні розділи:

I. “Мовний етикет”.

- II. “Сімейні відносини”.
- III. “Батьківський дім”.
- IV. “Повсякденність та дозвілля”.
- V. “Природні явища”.

ПИСЬМО

Студент повинен навчитися писати англійською мовою. На першому етапі це можуть бути короткі прості диктанти, а на завершення початкового етапу вміння писати під диктовку повинно бути досконалішим:

- диктант 500 друкованих знаків;
- переказ сприйнятого на слух тексту, прочитаного викладачем чи прослуханого з магнітофону — 500 знаків;
- переклад 20 речень з рідної мови на англійську.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО МОВНИХ ВМІНЬ

Студент повинен набути навичок монологічного і діалогічного мовлення:

- розуміти викладача і диктора магнітофонного запису, які промовляють англійською мовою, на основі засвоєного лексико-граматичного матеріалу;
- переказувати прочитаний чи прослуханий текст (500 друкованих знаків);
- вміти переказувати засвоєний теоретичний матеріал;
- задавати запитання; складати діалоги до тексту;
- вести розмову за програмною тематикою і запропонованою ситуацією в межах цієї тематики.

ДРУГИЙ ЕТАП — БАЗОВИЙ (II–V СЕМЕСТРИ)

Мета і завдання

Основне завдання цього етапу — вдосконалювати раніше здобуті знання і розвивати навички; підвести студентів до вміння спілкуватися англійською мовою як у межах тематичної програми, так і поза нею. Більше уваги приділяти формуванню вміння складати діалоги; розвивати діалогічне і монологічне мовлення.

ЧИТАННЯ

Студент повинен швидко і правильно читати неадаптований текст, вміти аналізувати його з лексико-граматичного погляду; вміти читати про себе, щоб ознайомитися з текстом і зрозуміти загальний зміст і зміст запропонованого уривку суспільно-політичної, науково-популярної та художньої літератури, який містить до 25 % незнайомих слів. Швидкість читання — щонайменше 600 друкованих знаків за хвилину.

Домашнє читання: 300000 друкованих знаків за I семестр.

ПИСЬМО

Студент повинен грамотно писати англійською мовою під диктовку; вміти творчо опрацювати прослухану інформацію і грамотно викласти її.

ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

На цьому етапі вивчається складніший граматичний матеріал, який передбачає подальшу автоматизацію вмінь та навичок, здобутих на першому етапі, а також ознайомлення з граматичними і семантичними способами формування тексту як одного цілого.

Особлива увага приділяється:

- модальним дієсловом і їх еквівалентам;
- усім формам інфінітиву;
- усім видам дієприкметникових зворотів;
- усім видам складнопідрядних речень;
- пунктуації;
- умовному способу.

ЛЕКСИЧНИЙ МІНІМУМ

На цьому етапі багато уваги приділяється вивченню складних тем, які потребують досконаліших знань англійської мови. Необхідно вивчити такі тематичні розділи.

VI. “Молодіжні організації та життя молоді”.

VII. “Проблеми і завдання сучасної освіти”.

VIII. Медицина.

IX. Спорт.

X. Театр, музика, кіно.

- XI. Світ мистецтва.
- XII. Народні звичаї та традиції.
- XIII. ЗМІ.
- XIV. НТП і проблеми екології.
- XV. Світова література.

При вивченні зазначених тем багато уваги приділяється образності англійської мови, виокремлюються фразеологізми, синоніми, антоніми, поглиблюється лексичний аналіз, удосконалюється техніка літературного перекладу. На завершення вивчення кожної теми проводиться круглий стіл, в якому бере участь вся група.

Отже, так закріплюються знання, здобуті під час вивчення певної теми. Після закінчення цього етапу студент повинен вміти усно викладати не менше 3000 слів і словосполучень. Сюди не входить міжнародна лексика, яка збігається за змістом і формою з лексикою української мови, а також структурні слова; точно й повно розуміти інформацію (з використанням словника) з тексту обсягом 2000 друкованих знаків; у загальних рисах (не менше 75 % тексту) розуміти зміст тексту в 3000 друкованих знаків за одну академічну годину.

ГРАМАТИЧНИЙ МІНІМУМ

Продовжується вдосконалення вмінь та навичок, необхідних для самостійної роботи з оригінальною літературою.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Вагомою складовою фундаментальної підготовки студентів є активне впровадження в систему академічної освіти самостійної теоретичної і практичної роботи студентів, методичних рекомендацій щодо написання наукових рефератів, курсових, дипломних і магістерських робіт, а також бібліографічних показників наукової, науково-методичної і художньої літератури.

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- виконання ситуаційних задач, завдань і вправ в позааудиторний час;
- підготовку до обговорення окремих питань;
- підготовку доповідей та рефератів англійською мовою;
- самостійне вивчення окремих питань тем курсу;
- огляд рекомендованих літературних джерел англійською мовою.

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється як на заняттях, так і після завершення кожного циклу занять згідно з метою та завданнями кожного семестру. Студент не може отримати позитивну оцінку, якщо рівень його знань буде нижчий від 50 % нормативів, визначених у програмі та навчальному плані.

Залік у III, IV семестрах здійснюється здебільшого за результатами поточної успішності, а також підсумкової контрольної роботи.

Студент допускається до іспиту після того, як виконає визначені програмою обов'язкові завдання і контрольні роботи. На іспиті перевіряється досягнутий рівень практичного володіння англійською мовою згідно з вимогами до вмінь та навичок усного і письмового мовлення.

ВИМОГИ ДО БАКАЛАВРСЬКИХ ІСПИТІВ

1. Прочитати оригінальний текст обсягом 2000–3000 друкованих знаків. Дозволяється користуватися словником.

Тексти для іспиту добираються з урахуванням тематики кожного етапу навчання. Розуміння прочитаного тексту перевіряється за допомогою запитань або його переказу англійською мовою.

2. Усно перекласти текст обсягом 25 речень з української мови на англійську (за тематикою пройденого курсу навчання). Часу на підготовку не дається.

3. Зробити усне повідомлення за широким спектром тем, вивчених впродовж семестру. Монологічне висловлювання обсягом 20–25 речень обов'язково повинно включати лексико-граматичний матеріал, засвоєний протягом навчання, відповідати мовним нормам, бути логічним і послідовним. Часу на підготовку не дається.

Для найбільш здібних студентів можливий альтернативний варіант захисту: замість складання іспиту — творче завдання англійською мовою для державних іспитів.

Творче завдання

Творче завдання повинно включати 25–50 сторінок професійно орієнтованого тексту, який є результатом аналізу спеціальної літератури професійного спрямування обсягом 50–100 сторінок. Творче завдання захищається без підготовки і включає усне повідомлення на 10–20 хвилин та вільну бесіду за темою роботи.

Творче завдання оформлюється й набирається на комп'ютері.

ТРЕТІЙ ЕТАП — СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ (VI–X СЕМЕСТРИ)

Мета і завдання. Самостійно читати тексти:

- швидко переглядати;
- розуміти загальний зміст;
- глибоко і уважно прочитувати.

Спеціалізований етап починається з VI семестру, коли читаються такі дисципліни, як “Порівняльна граматика”, “Порівняльна лексикологія”, “Порівняльна стилістика” і “Теорія перекладу”. На цьому етапі глибоко вивчаються не тільки теоретичні дисципліни, а й практичний курс англійської мови, що переходить на стадію вивчення складніших тем комунікативного спілкування.

На V курсі вводиться дисципліна “Ділова англійська мова”, де вивчається англійська мова у плані професійної підготовки спеціалістів з економіки, права, політології, психології, менеджменту, зовнішньоекономічної діяльності та ін.

Опанування цієї дисципліни уможливить підготовку спеціалістів високого рівня, які зможуть працювати в різних сферах економіки.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

З якими з наступних тверджень ви погоджуєтесь чи не погоджуєтесь? Обґрунтуйте свою відповідь.

1. It's more important for friends to have similar characters than similar interests.
2. Frequent arguments are a bad sign in a friendship. Friends will only stay friends if they meet frequently.
3. In many ways, friends are more important than family. It's only possible to have one or two real friends.
4. A friend should be trustworthy – and that means they'll always tell you the truth.
5. What do you think makes a good friend? Think of three qualities or characteristics that are especially important to you.
6. Do you think that the nature of friendship remains the same throughout a person's life or does it change? Tell about your friendships now and in the past.
7. What causes arguments between parents and children nowadays?

8. Do you think your parents argued about similar things when they were young?
9. Speak about someone you know personally or a public figure.
10. What qualities do you most admire in people? Why?
11. Do you help other people? In what way?
12. Describe a person who has influenced your life, giving reasons for your choice.
13. How important are family celebrations in your culture? How important are they to you personally?
14. Give advice to your friend how to improve his (her) character.
15. Talk of the requirements put forward to a TV announcer.
16. You have returned from your journey to the USA. Tell your friend about your impressions of the country.
17. Do people who emigrate have any problems about living away from home?
18. What would you miss most if you went to live abroad?
19. What problems do people arriving in a foreign country face?
20. List as many advantages and disadvantages of tourism as you can think of.
21. Do you agree that people's tastes today are more homogeneous?
22. What does your country export and import? What are the reasons for this?
23. In what sort of businesses might one succeed in your city?
24. In a wedding ceremony in your country, what are the wedding vows that a man and a woman traditionally exchange? What do they promise to do? What is the divorce rate in your country?
25. What's your favorite advertisement at the moment? Is it on TV or on the radio? What's the advert for?
26. What makes a good author?
27. Are a husband and wife two halves of one whole?
28. What does a "good granny" mean?
29. What distinguishes Queen Elizabeth II from other celebrities?
30. Will a politician ever play a fair game?
31. How is a student recognized in public?
32. Make up an image of a social leper? (taxman, businessman).
33. What's characteristic of a spoilt child?
34. What family will a prodigy be apparently born to: a peasant one, an aristocrat or a science-minded one?
35. Do eccentrics live around us?
36. Is collecting an obsession or a trace of intelligence?

37. What is an average British / American man like?
38. Do ads deceive us in subtle and sophisticated ways?
39. What does environmental friendliness call for?
40. Does fashion cultivate best tastes?
41. Is a cigarette a symbol of defiance and attack on authority?
42. Does bright future await non-traditional, holistic medicine?
43. Is female emancipation a gain of independence or a loss of charm?
44. Do colors affect the mood?
45. Does winning in a lottery bring more problems than it settles?
46. Is interest the most stunning invention ever?
47. What lies beyond the capacity of the computer?
48. Is atomic bomb a sign of refined sense or overwhelming senselessness?
49. Did the crash of Berlin wall symbolize the spread of democracy to the east?
50. What ancient-world wonders stun the humanity?
51. Are home gadgets wonders of the modern world?
52. Will the 22nd century allow housing in space?
53. Is the independence of Ukraine of any significance to the world?
54. The acceleration of scientific progress and technological development will inevitably lead to an abyss, won't it?
55. What did the abolishment of slavery signify?
56. How do countries differ in showing hospitality?
57. Does language determine cultural identity?
58. In what ways do cuisines differ?
59. What are the roots and outcomes of wars?
60. Is a prenuptial agreement a testimony of love?
61. Does charity promote the growth of the outcast sector of the society?
62. What measures might appear effective to put an end to homelessness?
63. What awaits repatriates on their native lands?
64. Rank three tops to be the 21-st century's historic events.
65. What does the future hold?
66. Do fears and phobias have any sensible reasoning?
67. Is time or information the most vivid attribute of our life?
68. Is eternity infinite?
69. Do birth and death interlink?
70. Do feelings mirror the state of the soul?
71. Does paradise nest inside the soul or in the heaven?
72. Is life a fortune or an incident in a span of life?
73. Will success be pursued by steep steps and thorny paths?
74. Is honesty always the best policy in role-play relationship?

75. Is money earned or inherited?
76. Do nations lose their cultural identity allowing international trade into their country?
77. What are the most lucrative spheres to invest in?
78. Mysteries of the Universe – puzzle that have plagued human beings for thousands of years.
79. 'People and their money' – who's rich and who's poor these days?
80. The problem of homelessness.
81. What can broaden people's minds?
82. Is it acceptable to break the law for a cause you really believe in?
83. Does modern technology do more harm than good?
84. Should we bring back the death penalty?
85. "Failure is not falling down, it is not getting up to continue life's journey." (R. Nixon)
86. "There is only one thing worse than being talked about, and that is not being talked about." (O. Wilde)
87. "Money can't buy friends, but you can get a better class of enemies." (Spike Milligan, Irish comedian)
88. How is our physical health related to our psychological well-being?
89. More women than men are becoming the main breadwinner.
90. Will it ever be possible to produce exact copies of human beings? What are the possible consequences of cloning human beings?

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аракин В. Д.* Практический курс английского: Учебники английского языка для I, II, III, IV, V курсов. — М.: Высш. шк., 2001, 2002.
2. *Eckersley C. E.* Essential English: В 4 ч. — М.: Междунар. отношения, 1992.
3. *Murphy R.* Essential Grammar in Use. — Cambridge University Press, 1988. — Ч. I.
4. *Murphy R.* Essential Grammar in Use. — Cambridge University Press, 1988. — Ч. II.
5. *Swan M.* Practical English Usage. International student's edition. — Oxford University Press, 1997.
6. *Swan M., Walter C.* How English Works: A Grammar Practice Book. — Oxford University Press, 1997.
7. *Thomson A. J., Martinet A. V.* A Practical English Grammar. — Oxford University Press, 1986.

8. *Thomson A. J., Martinet A. V. A Practical English Grammar: Exercises 1.* — Oxford University Press, 1986.
9. *Thomson A. J., Martinet A. V. A Practical English Grammar: Exercises 2.* — Oxford University Press, 1986.
10. *Сақун Л. В. Путівник по книжці Ч. С. Еккерслі “Essential English”: У 4 ч.* — К.: КУТЕП, 2000.
11. *Сақун Л. В. Спецкурс “Життя молоді”.* — К.: КУТЕП, 2002.
12. *Сақун Л. В. Спецкурс “Мовний етикет”.* — К.: КУТЕП, 2002.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Практичний курс першої іноземної мови (англійська мова)”.....	8
Плани практичних занять	9
Структура курсу	15
Зміст навчання видів мовленнєвої діяльності.....	15
Самостійна робота студентів.....	23
Поточний і підсумковий контроль.....	24
Вимоги до бакалаврських іспитів	24
Питання для самоконтролю студентів	25
Список рекомендованої літератури	28

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерне верстання

Н. В. Медведєва
І. В. Хронюк
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1411

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП